

Författare: Priscilla Solano
Filosofie doktor i sociologi, Lunds universitet

Global och svensk migration

För att lärarna redan i klassrummet ska kunna bygga stadiga plattformar för respekt och rättvisa i samhället är det viktigt att de förstår migration och sammanhanget för personer som har migrerat. Även lärare med de bästa avsikter kan gå i fällan och vidmakthålla strukturell eller social rasism om de inte är medvetna och inte strävar efter att aktivt arbeta med sina egna fördomar och försöka förstå hur dessa fördomar kan påverka deras undervisningsmetoder och beslutsfattande i klassrummet.

Detta kapitel ger grundläggande information om och förståelse av det tvärvetenskapliga området migration och i synnerhet migration till Sverige. **Huvudsyftet** med detta kapitel är att ge lärare möjlighet att förstå hur migration ingår i en rad bredare sociala, politiska, kulturella och ekonomiska frågor.

Vilken är definitionen av migration?

Svenska Akademiens ordbok (SAOB) definierar migration som: **flyttning av ett flertal individer från en plats till en annan**. Ändå lägger beslutsfattare och media fram agendor som utökar denna enkla innebörd. Därför bör det inte vara särskilt förvånande att begreppet migration och vad det innefattar är omdebatterat såväl i Sverige som utomlands. Varför då? Därför att sådana agendor får oss att anta – inte *veta* – en massa om de människor som flyttar. Låt oss reflektera kring följande citat:

Det är tillräckligt att skapa nya namn och värderingar och sannolikheter för att på lång sikt skapa nya ”föremål” – Nietzsche, *Den glada vetenskapen (The Gay Science)* (2001).

Exempelvis kan vi inte tala om migration utan ord som ”befolkning”, ”rättigheter”, ”marknad” eller ”laglighet”, som faktiskt handlar om samhället i stort. Ändå flyttade våra förfäder runt i tusentals år utan de här begreppen, så som vi använder dem idag. Orden formar våra tankar och kan i slutändan skapa ”föremål”, som Nietzsche uttrycker det. Ett intressant faktum är att ordet migration inte ens fanns i den engelska vokabulären förrän på 1600-talet (Online Etymology Dictionary 2017).

Vilken är den dominerande politiska diskursen kring migration idag?

Migration framställs vanligtvis som ett *problem* som behöver *rättas till* med lämpliga politiska riktlinjer. Sådana riktlinjer är vanligtvis utformade efter två linjer (Castles 2010:1567–1568):

- 1- en mer repressiv variant, t.ex. strängare gränskontroller för att helt förhindra migration,
- och:
- 2- en mer liberal variant, där man tar itu med ”orsakerna” till migration (definieras vanligtvis som fattigdom och våld).

I båda fallen framställs migration som något skadligt och dysfunktionellt – något som måste stoppas. Låt oss nu gå tillbaka och titta på global migration ur ett historiskt perspektiv.

Global migrationshistoria

Migration har *alltid* varit en del av människans historia. Människor har alltid flyttat, vare sig det varit för att söka efter nya möjligheter eller fly från fattigdom, miljöförstörelse och/eller

konflikter (Castles et al. 2014: 5). Historiskt sett är det genom migration som:

- världen har befolkats,
- européer har inlett sina koloniseringsprojekt,
- administratörer, köpmän och militär personal upplevde de första formerna av yrkesmässig rörlighet i modernt avseende,
- vi kan spåra många former av ojämlikhet till tiden då slavar och livegna arbetare fraktades mellan och inom kontinenter.

Det finns mycket vi kan fundera på när det gäller global migrationshistoria. Därför underlättar det om vi begränsar vårt utforskande i tiden och tittar på hur migrationsfenomenet kom att bli som det är idag. Med detta i åtanke är det användbart att koppla migrationens globala historia till följande begrepp:

- Globalisering
- Acceleration
- Orsaker, processer och mönster
- Statliga kategorier och diversifiering

Globalisering

Det finns en kvarstående uppfattning att migrationen inte blev globaliserad förrän på 1900-talet. Men innan vi utforskar det här begreppet bör vi definiera globalisering.

Varför globalisering?

Ordet ”globalisering” har använts i många olika sammanhang sedan 1990-talet (Hylland-Eriksen 2003). Ett av de vanligaste sätten att beskriva den avser de snabbare, mer sofistikerade interaktionerna och utbytena mellan platser och folk som, fram tills helt nyligen, var geografiskt, ekonomiskt och kulturellt åtskilda. Det här ger oss en ganska karikerad bild av befolkningsgrupper som dramatiskt slutna fram till slutet av 1900-talet. Ändå påminns vi av etnografiska material och arkeologiska fynd om att samhällen faktiskt har varit i kontakt med varandra sedan lång tid tillbaka.

Det finns avgörande tillfällen i historien då forskare försöker definiera migrationen som globaliserad. Exempelvis påpekar Castles et al. (2014) att migrationen fick en ny prägel under 1500-talet, i och med de första vågorna av europeisk kolonialism. Vid 1800-talet och mitten av 1900-talet inträffar vad de betraktar som den första perioden med ”massmigration”.

”Första” perioden med massmigration (1800-talet till mitten av 1900-talet)

Före 1925 kom 85 % av alla internationella migranter från Europa, vilket motsvarade upp till 58 miljoner människor. Dock måste vi även vara medvetna om att ett huvudsakligt fokus på transatlantisk migration påverkar våra tankar om världen. Exempelvis finns det endast lite forskning kring migration från och inom Afrika eller Östasien. Så, om migrationen alltid har varit global, **varför uppmärksammas globaliseringen av migrationen mer idag?** Orsakerna till denna ökade uppmärksamhet omfattar:

- ökad mångfald från olika delar av världen,

- ökad migration från det södra halvklotet till det norra halvklotet (Castles et al. 2014)

En huvudsaklig utmaning för globalisering

En av de största utmaningarna för globaliseringen av migration är nationalstatens födelse. Även om migrationskontroller har förekommit i andra former genom historien, är det sedan den moderna nationalstatens tillkomst som administrationen av migration har blivit en viktig aspekt av en *stats suveränitet*. Statens suveränitet ger staten befogenhet att styra vem som träder in på dess territorium. Praktiskt och symboliskt sett har gränser kommit att markera vem som får och inte får komma in, vem som är medborgare och vem som är icke-medborgare. Det är själva definitionen av *icke-medborgaren* som hjälper till att definiera vem medborgaren är (Wimmer och Glick Schiller 2002). Vi kommer att behandla den här punkten närmare i avsnittet om statliga kategorier.

Staters politiska riktlinjer avseende migration har med tiden blivit allt mer restriktiva, i takt med att de försöker hantera, kontrollera och reglera fenomenet (Duvell 2011). Det här är ett viktigt kännetecken för den moderna eran av migration och en betydande utmaning för globaliseringen av migration.

Acceleration

”Migration är undantaget, inte regeln” – Castles et al. 2014

Trots ständiga bilder i media av flöden av invandrare som invaderar det norra halvklotet, utgör internationella migranter bara 3 % av världens befolkning (Castles et al. 2014), även om deras påverkan är mycket större än vad den här siffran antyder. Migration påverkar inte bara migranter, utan även de samhällen som de lämnar och tas emot av. Idag är det svårt att hitta människor som inte har någon personlig erfarenhet av migration på ett eller annat sätt.

Migrationen tilltar i alla delar av världen. En sådan acceleration har observerats tidigare, t.ex. under 1800-talet och mitten av 1900-talet, då miljontals européer flydde från fattigdom och hunger.

- Vid första anblicken framstår 19 miljoner utvandrare från Kina eller 29 miljoner från Indien på den tiden som en droppe i havet jämfört med de 55 miljonerna från mycket mindre länder, som Italien, Norge, Irland och England på den tiden.
- Några av de högsta utvandringstal som någonsin registrerats var ett årsgenomsnitt på 22 utvandrare per 1 000 personer från Irland under potatissvälten (1845–1855) eller 18 per 1 000 från Island under 1880-talet, då nära en femtedel av landets befolkning gav sig av till USA.
- Mer normala tal under perioder med hög utvandring är 10,8 per 1 000 från Italien, 8,3 per 1 000 från Norge och 7 per 1 000 från Irland under 1900-talets första decennium (McKeown 2004).
- Upp till 1,3 miljoner svenskar utvandrade på grund av katastrofal svält under 1800- och tidigt 1900-tal, med en topp år 1887 (McKeown 2004).

Vad är annorlunda idag?

- Mellan 1990 och 2010 har migrationen ökat betydligt till Europa, Nordamerika och industrialiserade regioner i Asien. De högsta invandringstalen är till Oceanien (Nya Zeeland och Australien).
- Tvångsflyttningar av flyktingar och internt fördrivna personer var nyligen på den högsta nivån sedan flera decennier, men började avta 2016. Ändå rapporterade en global studie att 65,7 miljoner tvångsflyttades under 2016 (UNHCR 2017).
- Vi måste även tänka på att den andra vanligaste födelseorten, för en fjärdedel av de 244 miljonerna internationella migranter år 2015, var Europa (Förenta nationerna 2015).

Varför uppmärksammas den accelererade globala migrationen mer idag?

- 1- Det har skett en avsevärd ökning av migrationen av människor till **olika delar** av världen, och
- 2- Vi ser en acceleration av migrationen från det södra halvklotet till det norra halvklotet.

Anmärkning för reflektion: Ses migrationsflöden som problematiska på grund av migranternas ursprung eller på grund av uppfattningar och styre på de platser där de tas emot?

Vi måste notera att den förhärskande politiska diskursen kring migration som ett *problem som ska lösas* har letts av mottagande stater på det norra halvklotet (de Haas 2005). Forskare har försökt förklara orsakerna, processerna och mönstren för migration, men den här forskningen har i hög grad lagt fokus på problem som mottagande stater ställs inför (de Haas 2005). Därför måste vi betänka att migrationsforskning i sig har haft en ”nordlig skevhet”.

Orsaker, processer och mönster

Hur vi definierar och tolkar migration har varierat genom historien. Ett mycket viktigt tillvägagångssätt genom vilket forskare försöker förstå global migration idag är genom att spåra dess orsaker, processer och mönster (Massey 2005, Castles et al 2014, Brettel och Hollified 2015, med flera). **Ändå finns det lite bevis och ingen teori som med säkerhet kan förklara varför människor flyttar.** I nuläget kommer jag att nämna de två mest framträdande antagandena om varför människor flyttar:

- 1- Teknik
- 2- Socioekonomisk transformation

Viktig anmärkning: Detta fokus på orsaker, processer och mönster tar inte hänsyn till definitionen av tvångsmigration, som utlöst av krig, revolution, politisk förföljelse och naturkatastrofer. Det är emellertid en utmaning att skilja mellan tvångsmigration och frivillig migration, och såväl teknik som socioekonomisk transformation spelar säkerligen en roll, om än inte definitivt, i alla former av migration.

Obs! Dessa antaganden tar inte tillräcklig hänsyn till statens roll i framtagningen av kategorier avsedda för att avgränsa, kontrollera och hantera migration. Vi kommer att behandla statens roll längre fram i detta kapitel.

Teknik

Sedan slutet av 1800-talet har betydande framsteg gjorts inom transportteknik. Exempelvis underlättade ångfartyg och järnvägar den tilltagande migrationen under 1800- till 1900-talen. Försöken att förklara global migration tar sällan hänsyn till teknikens utveckling.

Socioekonomisk transformation

Socioekonomiska förändringar, t.ex. de som orsakas av fattigdom, hunger och ekonomiska kriser, är mindre tydliga än vid tekniska framsteg, men används ändå ofta för att förklara migration.

Det hävdas att en viktig orsak till utvandring under perioden med massmigration på 1800-talet var hunger. Miljontals européer dog av svält, medan andra utvandrade till USA, Kanada, Chile, Argentina och Australien. Människor från Irland, vissa delar av Spanien och södra Italien kom att befolka stora delar av den amerikanska kontinenten (se figurerna ovan, McKeown 2004).

Under 2000-talet sägs det att vi upplever en migrationskris (Zolberg 2001), en som har kopplats till ekonomisk kris. Exempelvis skulle finanskrisen 2008 kunna betraktas som liknande de svälter under 1800-talet som européerna försökte undkomma. Många migranter från Europa var beroende av jordbruk under 1800-talet, medan många migranter från det södra halvklotet under 1900-talets andra hälft var beroende av en lön och sårbara för ekonomisk kris.

Något som diskuteras ännu mindre är dåtida koloniserande migranter och dagens migranternas olika roller. De förra framställdes länge som några som förde med sig civilisation, men ändå kännetecknades deras flytt till den ”nya” världen av död, sjukdom och ekonomisk exploatering. Dagens migranter framställs som ett problem och/eller hot.

Anmärkningar för reflektion:

- Att enbart reflektera kring socioekonomiska förändringar räcker inte för att förstå migrationens mönster, orsaker och processer. Det finns andra faktorer i processen för migranternas beslutsfattande som kan tas i beaktande, t.ex. hushålls beslutsfattande, individuellt beslutsfattande, familjeåterförening och liknande. Vi måste även ta hänsyn till statens roll.
- Migranter har i allt större utsträckning framställts som ett hot mot nationell säkerhet (Huysman 2001). Migranter har även använts som syndabockar för att förklara arbetslöshetssiffror och fallgropar i välfärdssystemet.
- Den förhärskande diskursen i mottagarstater på det norra halvklotet lägger fram migration som ett problem som ska lösas (de Haas 2005). Vi måste betänka hur vår uppfattning av migration har påverkats av hur stater på det norra halvklotet framställer, förvaltar och kontrollerar migration.
- Ekonomer har ständigt tagit fram data som stödjer migration som en fördel, inte en kostnad för länders ekonomi (OECD 2014).

- Det finns inga belägg för att migration skulle ge upphov till ett undantagstillstånd (Bigo 2002).

Ruta 1: Migration, säkerhet och mänskliga rättigheter

Säkerhet

Avgörande händelser, som 9/11, har gett stöd åt skildrandet av internationell migration som en fråga om nationell säkerhet och pekar på inneboende problem med att internationella migranter bor tillsammans i ett samhälle.

Huvudfråga: Folkflyttningar är faktiskt fortsatt kopplad till ekonomisk, social och politisk förändring, *inte* till terrorism eller brott (Huysman 2000). Det finns *inga* belägg för att internationell migration skulle ge upphov till något undantagstillstånd (Bigo 2002).

Å andra sidan har förstärkningen av migrations- och gränskontroller fått dödliga effekter.

Mänskliga rättigheter och humanitärt engagemang

Debatten om säkerhet inom ramen för migration korsas av den om mänskliga rättigheter för papperslösa migranter. Eftersom "produktionen av olaglighet" tilltar ser vi även en ökning av osäkra och utsatta resevillkor och behovet av att se till mänskliga rättigheter blir uppenbart.

"Internationell migration är en konstant, inte en avvikelse, i människans historia" (Castles et al. 2014: 317). Människor har alltid flyttat i samband med befolkningstillväxt, socioekonomiska omdaningar, tekniska förändringar, politisk konflikt och krig. Dock verkar migrationens mest varaktiga effekter vara de på politiken. Därför behöver vi reflektera kring statens roll.

Statliga kategorier och diversifiering

Det sätt på vilket vi skildrar migration idag har blivit oerhört mångskiftande och beror till stor del på hur invandrare behandlas av mottagarstater. På ett bredare plan kan det här förstås genom att beakta de rättsliga kategorier som tas fram av staten och i synnerhet den ökade produktionen av "olaglighet" (De Genova 2004). Det här innebär att staten, genom suverän makt, har förvärvat befogenhet att kontrollera vem som träder in på dess territorium. Även om den "olagliga" migrationen ökar, bör vi därför tänka på att det faktiskt är staten som ger upphov till och identifierar de flesta migrationsflöden som "olagliga". Därför måste vi fundera på om stater ska ha befogenhet att göra migration "olaglig".

Vi måste även betänka att oro kring migration historiskt sett har varit nära kopplad till oro kring migration av fattiga människor. Från lösdriveri till papperslösa migranter idag. Anderson (2013) visar att den här oron återfinns åtminstone så långt tillbaka som 1300-talet och i hög grad består än idag.

Rättsliga kategorier

Stater skiljer mellan olika typer av migranter i syfte att förvalta och kontrollera flyttningsrörelser. Migrationspolitiken är starkt beroende av hur regeringarna identifierar och behandlar invandrare. Statliga kategorier som används för att identifiera icke-medborgare omfattar: flyktingar, permanenta och tillfälliga migranter, olagliga migranter med flera. Den här kategoriseringen avser beviljandet eller inte av diverse rättigheter. I praktiken kan vi även beakta vilken roll användningen av pass (Torpey 2000) och viseringsreglerna spelar för identiteten i invandringspolitiken.

Klass

Kopplingen till klass bland migranter blir tydligare när vi tar hänsyn till två punkter:

- 1- Högkvalificerad arbetskraft har vanligtvis lättare att få viseringar och uppehållstillstånd, medan flyktingar och kroppsarbetare väldigt ofta upplever utestängning och diskriminering.
- 2- Avsaknaden av tillgång till lagliga kanaler ökar migranternas sårbarhet och leder till osäkra villkor under resor. Paradoxalt nog är det staten som ger upphov till denna osäkra status, när migranter blir "olagliga" och därmed sårbara för kränkningar av de mänskliga rättigheterna samtidigt som den är det enda område där migranter tvingas tala för och hävda sina mänskliga rättigheter.

Men att vara lågkvalificerad och/eller fattig är inte den enda markör som påverkar invandringspolitiken. Nedan tar vi upp den roll som etnicitet och ras spelar.

Etnicitet och ras

Mottagande länder har i allt större omfattning bevittnat ankomsten av olika traditioner, religioner och politiska institutioner. Dessa olikheter kan uttryckas genom språk, hur människor klär sig, vilka traditioner de utövar och liknande.

För reflektion:

Definitionen av en icke-medborgare/migrant i samhället kan ha mycket mer att göra med begrepp som rör olikhet kring etnicitet och ras, snarare än bara statliga kategorier. Det här har ett nära samband med den sociala innebörd som ges till etnicitet och ras av mottagande befolkningar och stater (Castles et al. 2014: 18)

Exempelvis sägs internationella migranter som briter i Australien eller österrikare i Tyskland inte gå att skilja från den mottagande befolkningen. Västeuropéer sägs ha lätt att smälta in i Nordamerika. Detta påstående hörs sällan för migranter från Mellanöstern, Afrika, Latinamerika och Asien i Europa, som faktiskt är nyckelaktörer i integrationsdebattens utveckling. Vi kommer att utforska detta närmare i kapitel 2.

Kan mångfald och transnationalism betraktas som fördelar när det gäller att motverka det våld och den destruktivitet som kännetecknade den nationalistiska eran (Castles et al. 2014)?

Ruta 2: Feminisering av migration

Feminiseringen av migration har varit betydligt mindre synlig historiskt sett. Istället har arbetskraftsmigration huvudsakligen framställts som mansdominerad, där kvinnor inte varit föremål för politiken annat än i kategorin familjeåterförening. År 1850 stod emellertid migrationen inom internationell avlönad arbetskraft, inbäddad i globalisering och kapitalistiska processer, för den ökade flyttningen av kvinnor som partner för sexuella tjänster och/eller hushållstjänster. Det här skedde oberoende eller genom organiserade nätverk. Den ökade internationella migrationen av kvinnor för arbete och för att söka efter nya möjligheter mottogs med stor misstänksamhet av medelklassen och var kopplad till vit slavhandel (dvs. sexuellt utnyttjande av vita kvinnor) vid den tidpunkten (Kempadoo 2005; x) (Doezema 2000; 27).

Idag är flyttning av kvinnor inom lågkvalificerat arbete och sexsektorn problematiserad och viktimerad och ofta kopplad till människohandel. Den nya definitionen av trafficking avser inte längre enbart sexarbete, utan erkänner även andra former av utnyttjande (Gallagher 2006; 142). Trots detta hävdas det att sexhandeln överskuggar de flesta debatter (Anderson 2007), och den är fortfarande målet för de flesta interventioner på plats.

Mellan 1960 och 2000 ökade antalet migrantkvinnor världen över till drygt det dubbla, från 35 miljoner till 85 miljoner. År 2000 utgjorde kvinnor 48,6 % av världens migranter, nästan hälften av migrantpopulationen. Ändå uppmärksammas migrationens könsdimension endast i begränsad omfattning (Oishi 2005).

Migration i Sverige

Utvandring

Vid mitten av 1800-talet drabbades Sverige av missväxt och svält (Harvard University Library Open Collections). På den tiden var 90 % av befolkningen beroende av jordbruk (Svenska institutet). Som vi diskuterade tidigare, uppskattar historikerna att upp till 1,3 miljoner svenskar utvandrade under perioden från 1800-talet till mitten av 1900-talet (McKeown). Svenska institutet uppskattar att 1,5 miljoner svenskar utvandrade.

De socioekonomiska förändringar som utlöste den svenska utvandringen för ett sekel sedan är inte så olika de som leder till migration från det södra halvklotet. Den ena gruppen var beroende av jordbruk, den andra är beroende av en lön. Historiskt sett betraktades dock svenskarna som *nybyggare* snarare än *invandrare*. De faktorer som utlöser migration är visserligen desamma, men något som har förändrats är hur migration framställs, förvaltas och kontrolleras av mottagande länder.

I Vilhelm Mobergs berömda roman *Utvandrarna* försöker han sätta sig in i varför delar av den svenska landsbygdsbefolkningen packade sina väskor, riskerade livet och gav sig ut på en farofylld och lång resa, med rollfigurer och upplevelser som utgör en del av debatten idag: prostituerade, barn som dör av svält, lättnaden över att komma fram efter en farlig resa fylld med risker, sjukdom och död.

Än idag fortsätter svenskar att utvandra, dock inte i samma utsträckning och inte längre under osäkra förhållanden. Idag har svenskarna tillgång till säkra resor och ett av de mest eftertraktade passen, med näst minst viseringsbegränsningar i världen (The Economist 2017).

Exempelvis markerade 2011 historiens största folkvandring från Sverige, då över 50 000 personer lämnade landet under ett och samma år. Men vi måste också inse vikten av att granska de här siffrorna i förhållande till den större befolkningen. Vi såg en 80 % ökning av antalet svenska utvandrare till Kina jämfört med 2010. Statistiska centralbyrån (SCB) menar att detta växande antal utvandrare förklaras av befolkningens ”ökade rörlighet”.

En orsak till att utvandringen från Sverige inte längre är något bekymmer kan vara överföringen av statens makt från befolkningen till territoriet (Foucault). Det kan emellertid även ha att göra med legitimeringen av rörelsefrihet för vissa, men inte alla, i världen.

Invandring

Precis som i många andra europeiska länder kan invandringen till Sverige under efterkrigstiden indelas i tre separata faser.

Den *första fasen* är kopplad till andra världskriget och den resulterande flyktmigrationen (judar från koncentrationsläger, finska barn, danska och norska flyktingar) och till den politiska utvecklingen i vissa av Sveriges grannländer (Estland, Lettland).

Den *andra fasen*, under 1950- och 1960-talen, kännetecknas av betydande arbetskraftsinvandring (huvudsakligen från Italien, Finland, Grekland och Jugoslavien).

Den *tredje fasen*, som inleds i början av 1970-talet och består under resten av århundradet och fram tills idag, kännetecknas återigen av invandring av flyktingar och för familjeåterförening. Den här gången sker emellertid ett relativt stort inflöde av icke-europeiska invandrare, speciellt från Västasien (Turkiet, Libanon, Syrien, Irak och Iran), Afrika (Etiopien, Somalia) och Latinamerika (Chile) (Andersson 2007).

Nu uppträder den *fjärde fasen*. Startpunkten ses under 2014, när den nuvarande flyktingkrisen fick fäste. År 2015 uppnåddes ett nytt rekord, med 163 000 asylansökningar i Sverige, främst från Syrien, Irak och Afghanistan (Migrationsverket 2017).

Slutsats

Hur vi skapar skenbara sanningar möjliggör skapandet av nya föremål. I den förhärskande politiska diskursen framställs global migration återkommande som ett problem som ska lösas och som ett nytt fenomen. Men som vi har sett har migrationen alltid funnits. Skillnaden idag är hur den här rörligheten för människor framställs, styrs och kontrolleras. Historiskt sett uppstod den här skillnaden delvis på grund av diversifieringen av migration efter etnicitet och ras, men även, vilket är viktigare, på grund av ökad migration från södra halvklotet till norra halvklotet. Det här har lett till problematisering av globaliseringen av migrationen och påståenden om en acceleration av migrationen, som inte finns. Nationalstaters bekräftande av gränser och statlig suveränitet, särskilt på det norra halvklotet, har blivit en utmaning för global migration. Vi har även reflekterat kring hur tekniska och socioekonomiska förändringar kan användas för att förstå massmigrationsflöden och hur dessa uppvisar likheter som uppträder över tiden: från fattigdom och hunger som utlösande faktorer för utvandring under perioden

från 1800-talet till mitten av 1900-talet i Europa till fattigdom på det södra halvklotet idag. Slutligen tog vi upp statens roll i produktionen av statliga kategorier, i synnerhet i att producera ”olagligheten” i de fattigas migrationsrörelser.

Hänvisningar till rörlighet har gått över från sjömän och köpmän till arbetskraft och ”olagliga” migranter, från kolonisationer till minoriteter osv. Idag står Sverige inför nya utmaningar till följd av ett nytt migrationsparadigm. Integration står högt på politiska agendor. Kapitel 2 ger en allmän översikt över integration i Sverige och hur skolor och lärare kan bidra till integration genom att främja rättvisa, respekt och värdighet för alla invånare i det svenska samhället.

Referenser

Adam, P.D.M. (2004), “Global Migration 1846-1940”, *Journal of World History*, Vol. 15 No. 2, pp. 155–189.

Anderson, B. (2007), *Motherhood, Apple Pie and Slavery: Reflections on Trafficking Debates*, Centre on Migration, Policy and Society (COMPAS), WP-07-48, University of Oxford, Oxford, United Kingdom, available at: https://www.compas.ox.ac.uk/media/WP-2007-048-Anderson_Trafficking_Debates.pdf (accessed 3 May 2016).

Bigo, D. (2002), “Security and Immigration: Toward a Critique of the Governmentality of Unease”, *Alternatives: Global, Local, Political*, Vol. 27 No. 1, pp. 63–92.

Castles, S. (2010), “Understanding Global Migration: A Social Transformation Perspective”, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 36 No. 10, pp. 1565–1586.

Castles, S., Haas, H. de and Miller, M.J. (2013), *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*, Fifth., Palgrave Macmillan, UK.

De Genova, N. (2004), “The Legal Production of Mexican/Migrant ‘Illegality’”, *Latino Studies*, Vol. 2 No. 2, pp. 160–185.

De Haas, H. (2005), “International Migration, Remittances and Development: Myths and Facts”, *Third World Quarterly*, Vol. 26 No. 8, pp. 1269–1284.

Doezema, J. (2000), “Loose women or lost women? The re-emergence of the myth of white slavery in contemporary discourses of trafficking in women”, *Gender Issues*, Vol. 18 No. 1, pp. 23–50.

Düvell, F. (2011), “Paths into Irregularity: The Legal and Political Construction of Irregular Migration”, *European Journal of Migration and Law*, Vol. 13 No. 3, pp. 275–295.

Edwards, A. (2017), “Forced displacement worldwide at its highest in decades”, *UNHCR*,

- 19 June, available at: <http://www.unhcr.org/news/stories/2017/6/5941561f4/forced-displacement-worldwide-its-highest-decades.html> (accessed 17 September 2017).
- Gallagher, A.T. (2006), “Human Rights and the Human Trafficking in Thailand: A Shadow TIP Report”, in Beeks, K. and Amir, D. (Eds.), *Trafficking and the Global Sex Industry*, Lexington Books, p. 139-.
- Huysmans, J. (2000), “The European Union and the Securitization of Migration*”, *Journal of Common Market Studies*, Vol. 38 No. 5, pp. 751–777.
- Hylland-Eriksen, T. (2003), *Globalisation: Studies in Anthropology*, Pluto Press.
- “Immigration to the US, Scandinavian Immigration”. (2017), *Harvard University Library: Open Collections Program*, available at: <http://ocp.hul.harvard.edu/immigration/scandinavian.html> (accessed 17 September 2017).
- Kempadoo, K. (2005), “From moral panic to global justice: Changing perspectives on trafficking”, in Kempadoo, K., Sanghera, J. and Pattanaik, B. (Eds.), *Trafficking and Prostitution Reconsidered: New Perspectives on Migration, Sex Work, and Human Rights*, Paradigm Publishers, Boulder, CO, USA, pp. 3–24.
- Massey, D.S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A. and Taylor, J.E. (2005), *Worlds in Motion: Understanding International Migration at the End of the Millennium*, Oxford University Press, Oxford, New York.
- “Nearly 163,000 people sought asylum in Sweden in 2015”. (2016), *Migrationsverket, Swedish Migration Agency*, text, , 12 January, available at: <https://www.migrationsverket.se/English/About-the-Migration-Agency/News-archive/News-archive-2016/2016-01-12-Nearly-163000-people-sought-asylum-in-Sweden-in-2015.html> (accessed 17 September 2017).
- Nietzsche, F., Williams, B. and Nauckhoff, J. (2001), *Nietzsche: The Gay Science: With a Prelude in German Rhymes and an Appendix of Songs*, Cambridge University Press, Cambridge, UK.
- OECD. (2014), “Is migration good for the economy?”, *Migration Policy Debates*, May, available at: <https://www.oecd.org/migration/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf> (accessed 17 September 2017).
- Oishi, N. (2005), *Women in Motion: Globalization, State Policies, and Labor Migration in Asia*, Stanford University Press.
- “Online Etymology Dictionary”. (2017), *Origin and History of Migration*, available at:

<http://www.etymonline.com/index.php?term=migration> (accessed 17 September 2017).

SAOB. (2017), “Svenska Akademiens ordbok (SAOB)”, available at: <https://www.saob.se/> (accessed 17 September 2017).

Swedish Institute. (2016), “History of Sweden – more than Vikings”, *Official Site of Sweden*, 21 June, available at: <https://sweden.se/society/history-of-sweden/> (accessed 17 September 2017).

Thornton, R. (1987), *American Indian Holocaust and Survival: A Population History Since 1492*, University of Oklahoma Press.

Torpey, J. (2000), *The Invention of the Passport: Surveillance, Citizenship and the State*, Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom.

United Nations. (2016), *International Migration Report 2015*, United Nations, New York, USA, available at:

http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf (accessed 17 September 2017).

Wimmer, A. and Glick Schiller, N. (2002), “Methodological nationalism and beyond: nation–state building, migration and the social sciences”, *Global Networks*, Vol. 2 No. 4, pp. 301–334.

Zolberg, A.R. and Benda, P.M. (2001), *Global Migrants, Global Refugees: Problems and Solutions*, Berghahn Books, NY, USA, available at:

https://books.google.co.nz/books?hl=en&lr=&id=SRigzh526vcC&oi=fnd&pg=PR2&dq=Global+Migrants,+Global+Refugees+:+Problems+and+Solutions&ots=-92f9RjX9K&sig=UYTOzZS7g2U_iS3y0YqKs_2fdss (accessed 14 August 2016).